

Sant Llorenç dels Porxos

Castellar del Riu

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de Castellar del Riu.
Emplaçament Prop de la masia dels Porxos (ctra. Rasos, km. 8,5), dalt d'un cim rocós encinglerat.

Coordenades:

Latitud: 42.12552
Longitud: 1.76225
UTM Est (X): 397693
UTM Nord (Y): 4664454

Classificació

Número de fitxa 08050 - 2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern
Segle XII-XV
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA NÚM. 3206
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08049A0030002600000OK
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 07/06/2011 - 02:00

Descripció

Petita església situada dalt d'un turó rocós caracteritzat per un elevat cingle al costat de llevant. Es tracta d'un edifici d'una sola nau, de planta rectangular orientada d'est a oest i sense absis. La nau és coberta amb volta feta amb pedra encofrada. Exteriorment la teulada és a dos vessants. Els murs són bastits amb carreus desbastats de pedra local, poc polits, junt amb algunes pedres més bastes, col·locats més o menys en filades; el mur de llevant i la part superior de la resta de murs presenta major quantitat de pedres irregulars, particularitat que sembla respondre a una modificació de l'estructura. La porta està situada al mur oest, és una obertura d'arc de mig punt fet amb grans dovelles de pedra ben tallada i polida, i muntants de carreus amb el mateix acabat. El mur de ponent està coronat per un campanar d'espadanya d'una sola obertura que s'alça sobre la vertical de la porta. És un campanar que destaca per la seva grandària en relació a les reduïdes mides de l'esglesiola. Està obrat amb pedres bastant irregulars, entre les quals hi ha gran quantitat de pedra tosca; la seva constitució és de dos pilars i la part superior o llinda en forma d'arc de mig punt. Sembla que el campanar junt amb les darreres filades dels murs poden correspondre a una actuació més tardana, ja que en el frontal de la façana de ponent es diferencia la traça d'una coberta anterior. L'església compta amb una altra obertura, una finestra que s'obre al mur de migdia en la zona propera a l'altar; és una finestra del tipus espitllera d'una sola esqueixada. Interiorment, la nau és molt senzilla i petitona, destaca el fet que gran part de la volta (unes dues tercers parts de la nau, en el costat més de llevant) són cobertes amb volta de canó que finalitza amb un arc apuntat. L'arc dóna pas a una ampliació de la nau cap a l'extrem de ponent, aquesta ampliació és coberta amb volta apuntada i mostra una amplada interior lleugerament més gran respecte la resta de la nau. De l'interior destaca l'arc apuntat, el qual és realitzat amb peces ben treballades i polides, de les quals una de les dovelles de la clau presenta decoració esculpida en relleu formant una mena de carota. Fa uns anys es va repicar el revestiment interior de les parets, deixant la pedra vista al descobert, i també es va eliminar l'altar de pedra que restava adossat al mur de llevant -al fons de la nau-. El terra és pavimentat amb cairons.

Observacions:

El turó on hi ha ubicada l'església s'alça per sobre de la vall de Castellar del Riu, amb espectaculars vistes cap a la mateixa vall, el Pla de Puigventós, les obagues de Terça i de la serra de la Tossa. El seu emplaçament és prop del conegut pas dels Lladres i a peu del camí que puja cap als Rasos de Peguera. L'accés a dalt del turó és a través d'un corriol que discorre pel costat de ponent.

Segons consta a la bibliografia en el paviment de la nau, a la zona de l'entrada, hi ha "uns cairons decorats amb grafit i un que sembla portar la data 1419". (VVAA:1985:172).

Història

No es coneixen notícies històriques referents a l'església de Sant Llorenç dels Porxos. El seu emplaçament fa ubicar-la dins el terme casteller de Castellar del Riu, el qual es trobaria dins el comtat de la Cerdanya (i després el de Berga). No degué funcionar mai com a parròquia ja que en la visita al deganat del Berguedà de l'any 1312 no s'hi esmenta, ni tampoc com a sufragània de cap altra.

Les característiques arquitectòniques de la construcció porten a situar la construcció de l'església dins el període romànic, tot i que probablement tardà -segles XII i XIII-, amb una ampliació de la nau, pel costat de ponent que es degué realitzar entorn al segle XV. Amb posterioritat, sense poder-ne precisar la data, és degué modificar la coberta i construir el campanar d'espadanya. La darrera actuació, duta a terme a les darreries del segle XX, és el repicar del revestiment que cobria els murs i la volta de l'interior de la nau i l'eliminació de l'altar que es trobava adossat al mur del llevant.

Bibliografia

- BURÓN, V. (1977): Esglésies romàniques catalanes. Guia. Barcelona: Artestudi Ed.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- Vigué, Jordi i Bastardes, Albert. Monuments de la Catalunya romànica. I. El Berguedà. Barcelona: Artestudi, 1978.
- VVAA. (1985): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.
- VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

